

De Amish

Dit is een lesbrief over de Amish. Het is de bedoeling dat je deze lesbrief zelfstandig doorwerkt. Als je helemaal klaar bent, kun je bij je docent een antwoordmodel halen. Als je vragen hebt, kun je natuurlijk ook bij hem terecht! Succes!

Zwarte broek, licht overhemd, strooien hoed, blote voeten, bretels... kun je je voorstellen dat er midden in de moderne Verenigde Staten gebieden zijn waarin jongens van jouw leeftijd er zo bijlopen? En dan niet eentje, maar allemaal? En de meisjes allemaal in een lange, donker gekleurde jurk, haar in een knot en een kapje op het hoofd?

We hebben het over de Amish. Misschien heb je er wel eens van gehoord, misschien niet. De Amish zijn mensen uit Noord Amerika die op een bijzondere manier hun christelijk geloof in praktijk brengen. Het is niet te vergelijken met hoe wij met het geloof bezig zijn. Sommige mensen noemen de Amish een sekte, omdat het zo'n bijzondere groep mensen is.

Het is heel erg leuk en interessant om eens te kijken hoe die mensen leven en vooral waarom ze dat doen. Vandaar deze lesbrief. Deze lesbrief staat namelijk helemaal in het teken van de Amish. Zoals je bovenaan deze bladzijde al ziet staan, is het de bedoeling dat je deze lesbrief zelfstandig doorwerkt. Er staat telkens precies wat je moet doen. Als je dan toch nog een vraag hebt, ga dan naar je docent. Heel veel succes!

Les 1

In deze les gaan we eerst kijken naar de geschiedenis van de Amish. Want als je daar wat meer van weet, kun je de rest ook beter begrijpen.

Zoals je weet, vond in de 16e eeuw de Reformatie plaats. In Duitsland timmerde Maarten Luther 95 stellingen op de deur van de kapel in Wittenberg. Dat was een belangrijke gebeurtenis, want toen is er een splitsing gekomen in de kerk. Eerst had je immers alleen de Rooms-katholieke kerk (RKK). Bij de Reformatie zijn de protestantse kerken ontstaan. Deze gebeurtenis had grote gevolgen voor de kerk in West-Europa. De Reformatie was namelijk heel radicaal. Veel zaken uit de RKK waren onbijbels volgens de reformatoren. Het belangrijkste was wel dat de reformatoren weer duidelijk maakten dat een mens alleen door het geloof behouden kan worden. En niet door bijvoorbeeld goede werken of een aflat, zoals de RKK leerde.

Voor sommige mensen was de reformatorische beweging nog niet radicaal genoeg. Daarom ontstond er al snel een andere beweging, eveneens tegen de RKK. Deze beweging noemen we de doperse beweging. Zij vonden dat de kerk niets meer te maken mocht hebben met de staat (dat was wel het geval bij de RKK en de protestantse kerken) en zij vonden het heel belangrijk alles te doen wat in het evangelie staat. Eén van de belangrijkste kenmerken van deze stroming is echter dat zij tegen de kinderdoop zijn en alleen de volwassenendoop uitvoeren. Als volwassene wordt je dan ge-

De Amish

doopt, nadat je beleden hebt dat je gelooft in Jezus Christus en dat je alleen in navolging van Hem wilt leven. Een ander belangrijk kenmerk van de dopersen is de ban. Wanneer iemand gedoopt is, maar toch bepaalde zonden telkens doet, moet hij na een aantal waarschuwingen in de ban. Dat betekent dat je dus uit de gemeente wordt gestoten. De dopersen wilden namelijk een kerk met enkel ware volgelingen van Christus en daarom moest iedereen die Hem niet volledig volgde, uitgestoten worden.

Binnen de doperse stroming kwamen echter al snel meningsverschillen. In de loop van de geschiedenis zijn er telkens weer nieuwe strominkjes bij gekomen. Zo was er ook een Jakob Ammann. Hij voerde wat veranderingen in: hij wilde dat er in de bijeenkomsten ook een voetwassing zou plaats-

Opdracht 1 *Schrijf vier kenmerken op van de doperse beweging. Leg bij elk kenmerk zo kort mogelijk uit wat het betekent.*

vinden. Daarnaast wilde hij dat mensen die eenmaal in de ban zijn gedaan, volledig gemedend worden. Ook wilde hij het avondmaal twee keer per jaar vieren, in plaats van een keer per jaar (wat toen wel gebruikelijk was). Doordat hij deze dingen veranderde, was er weer een nieuwe stroming ontstaan. Al snel kreeg hij steeds meer aanhangers. Later zijn die aanhangers naar hem zelf genoemd: de Amish. In die tijd werden de doperse stromingen erg vervolgd en waren ze meestal niet veilig. Zo ook Jakob Ammann en zijn volgelingen. Zij woonden in Zwitserland, maar de staat trad steeds harder tegen hen op. Daarom sloegen ze op de vlucht. Via verschillende plaatsen, waaronder diverse steden in de Nederlanden, zijn ze uiteindelijk in de Amerikaanse staat Pennsylvania aangekomen. Daar was wel vrijheid. Ook hier was er soms nog onenigheid over wat wel geoorloofd was en wat niet. Maar de Amish zijn nooit verdwenen, ze zijn er tot vandaag de dag!

Les 2

Aan het begin van de vorige les stond al vermeld dat sommige mensen de Amish een sekte vinden. Maar wat is eigenlijk een sekte? Dat is een religieuze groepering of stroming die zich verzet tegen bestaande (vormen van) godsdiensten en zaken uit het sociale leven die veel invloed hebben op de samenleving. Zij willen proberen een perfecte stroming te zijn.

Opdracht 2 *Waarom zouden de dopersen (ook de Amish dus) vervolgd zijn in de meeste landen van West-Europa?*

Feitelijk gezien zijn de Amish echt een sekte. Zij verzetten zich tegen alle andere vormen van het christelijk geloof en tegen een heleboel maatschappelijke zaken. Ze vormen een hechte gemeenschap. Met alles wat buiten die gemeenschap is, hebben ze weinig te maken. Het woord 'sekte' klinkt echter negatief. Want het woord 'sekte' wordt vaak gebruikt voor allerlei geheime groepen en stromingen die er verwerpelijke praktijken op na houden. Maar de Amish zijn lang zo negatief niet. We kunnen zelfs van hen leren. Daar komt de laatste les nog meer over.

De Amish hebben heel wat bijzondere kenmerken. Daarom is het gebied waar de meeste Amish wonen, Pennsylvania, ook heel toeristisch. Hele touringcars vol mensen komen kijken naar de Amish.

Zij wonen in nederzettingen bij elkaar. Zo'n neder-

De Amish

zetting is een behoorlijke oppervlakte waarin heel wat gezinnen bij elkaar wonen. Een nederzetting is opgebouwd uit diverse kerkdistricten. Bij één kerkdistrict horen 20 à 40 gezinnen, die nauw met elkaar samenleven. Op zondag een keer in de twee weken, komen de leden van een kerkdistrict bij elkaar. Niet in een kerkgebouw, maar om de beurt in iemands huis. Deze huizen zijn zo groot gebouwd, dat er ongeveer 200 mensen in kunnen. Als dat niet kan, wijken ze uit naar de schuur. En

Opdracht 3

Noem eens twee sekten en schrijf bij elk minimaal één negatief punt op.

als een kerkdistrict te groot wordt, wordt het gesplitst. Op de zondagen dat er geen dienst is, kan men bij elkaar op familiebezoek.

De huizen van de Amish zijn, zoals hierboven al staat, groot. Er is een grote woonkamer en een grote keuken. Ook is er meestal een soort aanbouwtje, het Dawdi Haus. Daar wonen de (groot) ouders, zodat ze door de eigen familie verzorgd kunnen worden. De grote keuken is belangrijk, omdat er erg veel gekookt, gebakken en geweekt wordt door hen. De Amish hebben namelijk allemaal een eigen moestuin. Daarom moet er in de tijd van de oogst veel ingemaakt worden. De Amish hebben meestal grote gezinnen; zeven kinderen is gemiddeld. Daarom is het ook belangrijk dat de woonkamer ruim is. Wat opvalt, is dat de huizen zeer sober zijn ingericht. Er staan haast geen decoraties, hooguit een eigengemaakt schilderijtje. Alles is puur functioneel. Sommigen hebben alleen een tafel met stoelen en een kast! In de huizen is geen elektriciteit aanwezig. Daarom zijn er alleen olielampen en kaarsen en de koelkast werkt op gas.

Kinderen mogen geen poppen hebben met een gezicht, want dat staat duidelijk in de Bijbel, volgens de Amish: 'Gij zult u geen gesneden beeld maken noch enige gestalte van wat boven in de hemel, noch van wat beneden op de aarde, noch van wat in de wateren onder de aarde is.'

Opdracht 4

Ga naar de website

<http://www.amerika.nl/reizen/html/staten/northeast/pennsylvania/amish.htm>

Kijk daar onder het kopje 'Hard werk'.

A. *Wat is het meest voorkomende beroep onder de Amish?*

B. *Noem twee dingen waarvan het verboden is om te hebben.*

Ga naar de website

<http://www.religioustolerance.org/amish4.htm>

C. *Schrijf in je eigen woorden op wat de Amish zeggen over:*

** Taal*

** School*

** Kleding*

De Amish

Je weet inmiddels al het een en ander over de uiterlijke kenmerken van de Amish. Maar nog lang niet alles. Bijvoorbeeld dat een Amish geen auto mag hebben. Een auto in je bezit hebben is verboden. In een noodgeval echter mag men wel meerijden met een ander. Normaal gesproken reizen de Amish met paard en een zogenaamde buggy. Dat is een dicht rijtuig waar het gezin in kan. In de gebieden waar de Amish leven, zijn ook regelmatig verkeersborden langs de weg te zien om de niet-Amishe automobilisten te waarschuwen voor de rijtuigjes die op de weg rijden.

Er zijn nog veel meer bijzondere zaken te noemen die opvallen bij de Amish. Maar wat belangrijker is om te weten, is de oorsprong van deze bijzondere dingen. De Amish leven zo eenvoudig en ouderwets omdat hun leven door en door godsdienstig is. Hun hele leven is daarmee doortrokken. Alle domeinen van hun leven staan onder het gebod van Gods Woord. De Amish beschouwen de Nieuwtestamentische boodschap al een letterlijke oproep tot eenvoud, deemoed, nederigheid, soberheid, onderwerping, ingetogenheid, zelfverloochening, lijdzaamheid, gehoorzaamheid en algehele overgave aan Gods wil. De volgende les gaat over de godsdienstige kant van de Amish en hoe zij daar invulling aangeven. Maar voordat deze les wordt afgesloten, ga je eerst nog een opdracht maken over een heel bijzonder fenomeen: de 'rumspringa'.

De rumspringa is een periode in het leven van alle jongeren vanaf zestien jaar en die eindigt rond de twintigste. Het is een periode waarin zij zich niet zo nauwkeurig hoeven te houden aan alle wetten en regels die in de Amish-gemeenschap gelden. Je ziet dan ook dat veel van deze jongeren auto gaan rijden, gaan drinken, blowen, roken, 'wereldse' kleding gaan dragen, een modern kapsel laten knippen, enzovoorts. Veel wordt er geëxperimenteerd met seks, contact met het andere geslacht, veel bioscoopbezoek en dergelijke.

Hieronder zijn er een paar Amish-jongeren aan het woord, over hun rumspringa. Lees hun verhaal, en maak daarna de opdracht.

Gerald Yytzt, 16 jaar, is na een ruzie met zijn vader naar een trailer verhuisd.

"Ik heb het mijn ouders tot voor een maand niet verteld, "zegt hij". Ze bleven zich afvragen waar ik was en wat ik aan het doen was. Ze bleven me vragen waarom ik niet thuis kwam wonen omdat dat gratis was. Maar als ik thuis zou wonen zou ik niet 200 televisie kanalen hebben, een stereo, Nintendo en een koelkast vol met bier".

Velda Bontrager, 23, herinnert zich haar moeilijke reis die samenging met een depressie. Zij ging gebukt onder de druk om te trouwen en het leven van een moeder en huisvrouw te leiden. Uiteindelijk heeft zij haar verloving verbroken en is een leven buiten de kerk begonnen. Hiervoor wordt ze nu gemeden door haar familie en de gemeenschap. "Als je binnen de kerk zit en je verlaat hem dan dan is het zo dat mensen je gaan vermijden. Het negeren is voor hen de laatste manier om je te laten zien dat ze van je houden. Zij denken dat je een belofte breekt die je hebt gemaakt met de kerk. Ze zijn bang voor je ziel".

Joann Hochstetler, 18, praat over haar spannende reis naar de rebellie. Ze knipte haar haar kort, droeg jeans en ging naar een baptisten kerk, alleen omdat haar vader haar elke dag belde om terug te keren. "Je zou denken dat in een familie van twaalf personen je het niet mist als er 1 persoon niet is maar dat is niet zo".

Opdracht 5

- Wat vinden deze drie jongeren van de rumspringa?
- Wat is de betekenis van de rumspringa?
- Vul in: De rumspringa is voor deze jongeren wel/niet goed geweest, omdat.....
- Wat zou je er van vinden als de reformatorische kerken hier in Nederland ook zo- iets als een rumspringa zouden invoeren? Leg uit waarom je dat vindt.

Les 3

In deze les wordt uitgelegd hoe de Amish inhoud geven aan hun godsdienst. Zoals je aan het begin van deze lesbrief al kon lezen, zijn de Amish een sekte. Dat betekent dat zij ook godsdienstig gezien specifieke kenmerken hebben, die niet voorkomen in een andere sekte of godsdienst.

Wat al snel opvalt, is dat de Amish geen belijdenisgeschriften kennen. Hier in Nederland in de reformatorische kerken gebruiken we bijvoorbeeld de Drie formulieren van Enigheid. De Amish hebben dergelijke formulieren niet. Zij hebben als belangrijk uitgangspunt dat de Bijbel maar op één manier kan worden uitgelegd. In onze kerken wordt er nogal eens gediscussieerd over allerlei onderwerpen. Maar dat gebeurt daar niet. De Bijbel is over alles duidelijk genoeg. Er hoeft ook niet op intellectuele manier diep nagedacht te worden over theologische onderwerpen. Dat staat namelijk op gespannen voet met de eenvoudigheid die de Amish kennen (zij worden ook wel de Gemeenschap van Eenvoud genoemd). De mens dient het evangelie in woord en daad nauwgezet te praktiseren als discipel van Christus, waarbij met name de Bergrede als leidraad fungeert.

Dit praktiseren zien we ook terugkeren in het feit dat de Amish godsdienst op alle terreinen van het leven terugkeert. Alle elementen van de Amish 'microkosmos' (werk, huwelijk, gezin, opvoeding, kerk, sociale relaties, omgang met de wereld) staan onder het dwingend gezag van Gods Woord. Dat is in de reformatorische kerken hier ook in zeker zin wel zo, maar de Amish zijn helemaal doordrenkt met hun geloof. In alles, maar dan ook alles wat ze doen, komt het geloof terug.

Dit praktiseren kan volgens hen alleen door een scherpe afscheiding van de gevallen wereld. De Amish zien zichzelf als een uitverkoren volk dat veel afstand moet bewaren ten opzichte van de levenswandel van de heidenen. Ondanks dat 'uitverkoren volk' is er een groot verschil met de overgrote meerderheid van het christendom. Namelijk, de Amish geloven niet in de persoonlijke uitverkiezing en ook niet in het verzekerd kunnen zijn van de eeuwige zaligheid. Vooral dat laatste zien zij als trots en hoogmoedig.

Een hele belangrijke stap in het leven van de Amish, is de vrijwillige volwassendoop. Bij die doop wordt een belofte afgelegd. De betreffende persoon belooft daarmee zijn hele leven trouw te blijven aan de Amish-gemeenschap en dat geloof. Op dat moment wordt zo iemand volwaardig lid van de gemeente. Die doop brengt een behoorlijke verantwoordelijkheid met zich mee. Als iemand enigszins afwijkt van de geldende regels, wordt zo iemand gewaarschuwd. Baat dat niet, dan wordt zo iemand in de ban gedaan en mag er geen contact meer plaatsvinden met deze persoon. Op deze manier willen de Amish hun gemeenten zuiver houden en verre van allerlei dwaalleer. Er is nog wel de mogelijkheid voor een uitgebannen lid om terug te keren, nadat hij openbare schuldbelijdenis heeft afgelegd. Zo'n persoon hoort er dan ook weer helemaal bij.

Opdracht 6

Amish vinden het 'praktiseren', het uitdragen van het geloof door de daad, heel belangrijk. Zouden ze evangelisatie (het uitdragen van het geloof met woorden) ook belangrijk vinden? Waarom wel of niet?

Les 4

Je weet nu wie en wat de Amish zijn. In ons dagelijks leven zul je ze niet snel tegenkomen; ze wonen immers in Noord-Amerika! Het kan natuurlijk zijn dat je daar op vakantie bent; dan moet je daar zeker eens langs gaan, want het is bijzonder om deze mensen van Eenvoud te zien.

Maar kunnen wij toch niet wat van hen leren in ons dagelijks leven? Jazeker, in sommige opzichten kunnen wij hier in Nederland nog veel van hen leren. Bijvoorbeeld de eenvoud waarmee de Amish zich omgeven. Want in de Bijbel worden we opgeroepen tot eenvoud. Nu hoeft dat niet zo strikt als de Amish dat doen, maar wij mogen wel eens wat

De Amish

meer van onze eenvoud laten zien in de steeds materialistisch wordende maatschappij.

Het zich totaal afsluiten voor de buitenwereld is niet Gods bedoeling met Zijn gemeente. We hebben immers ook een taak om te getuigen? Maar het is wel belangrijk om ons te blijven onderscheiden. Wat is het ontzettend belangrijk dat buitenkerkelijken aan ons kunnen zien dat we God willen dienen!

Probeer zelf nog maar eens goed na te denken over wat je allemaal over de Amish geleerd hebt en wat jij daarvan kunt toepassen in je eigen leven. Want het is en blijft belangrijk om kritisch te kijken naar de manier waarop wij ons geloof vorm geven. Je kunt je geloofsleven aanscherpen door te leren van andere manieren van geloven!

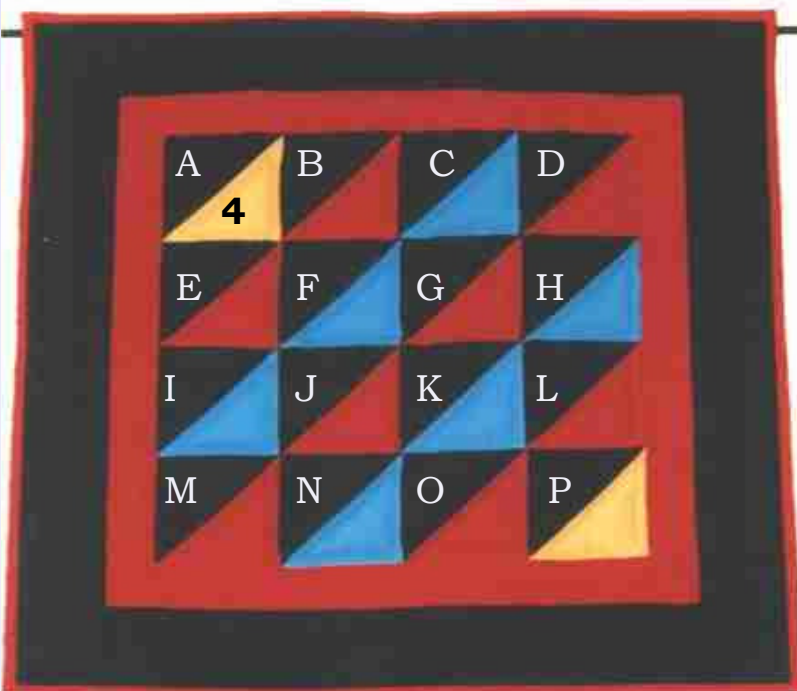
Opdracht 7

Probeer minimaal twee zaken te noemen uit het godsdienstige leven van de Amish waar je het zelf niet mee eens bent en twee zaken waarvan je het nuttig vindt om die in je eigen leven ook toe te passen.

Opdracht 8

Hieronder zie je een quilt, een kleed zoals die gemaakt wordt door Amish vrouwen. Deze quilt bestaat uit zestien gehalveerde vierkanten. In de ene helft van elk vierkant staat een letter. In de andere (gekleurde) helft moet jij cijfers opschrijven.

Naast de quilt zie je twee kolommen. Zoek de juiste woorden bij elkaar en schrijf dan het cijfer bij de juiste letter in de quilt. De letter A is al voorgedaan.

A. Zwarte hoed	1. geloof
B. Jakob Amman	2. niet gedoopt
C. Doop	3. schuldbelijdenis
D. Leven	4. Amish jongen
E. Ban	5. buggy
F. Gevallen wereld	6. RKK
G. Gebedskap	7. Pennsylvania
H. Geloof uitdragen	8. Gods Woord
I. Goede werken	9. uitverkoren volk
J. Rumspringa	10. Wittenberg
K. Amish	11. daden
L. Baby	12. radicaal
M. Luther	13. jongeren 12+
N. Paard	14. Amish meisje
O. Niet naar school	15. wereld
P. Dopers	16. Amerika